

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н ЛАЗАР ЛАЗАРОВ
СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-
ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО СОЦИАЛНИТЕ
ПОЛИТИКИ И МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
ул. „Триадица“ № 2
1051, гр. София

ДО
Д-Р АСЕН МЕДЖИДИЕВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР
НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
пл. „Света Неделя“ № 5
1000, гр. София

ДО
Г-Н ИВАЙЛО ИВАНОВ
УПРАВИТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ
ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
бул. „Александър Стамболийски“ № 62
1303, гр. София

Относно: Жалби в институцията на омбудсмана на Република България

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛАЗАРОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МЕДЖИДИЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИВАНОВ,**

В качеството си на обществен защитник изразявам сериозната си загриженост от продължаващите проблеми във връзка с възобновяването на правата на хората с увреждания, които са неблагоприятно засегнати от забавянето на органите на медицинската експертиза.

От постъпващите многобройни жалби, сигнали и обаждания в институцията се констатира, че значителна част от гражданите, които все още не са се явили на преосвидетелстване, не по тяхна вина, и през месец март 2023 г. са оставени без полагащата им се подкрепа от държавата като хора с увреждания.

При действието на § 5 и § 6 от приетите изменения в Преходните и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за хората с увреждания (обн., ДВ, бр. 8 от 2023 г.) и при дадените публични обещания за изплащане на дължимите средства от началото на месец март, гражданите поставят

резонни въпроси и настояват за предприемане на спешни действия за осигуряване на правата и интересите им.

От получените жалби се установяват следните проблеми, които могат да бъдат обособени в три групи:

1. Първоначално обявените данни от Министерството на здравеопазването за изпратени списъци на Националния осигурителен институт (НОИ) и Министерството на труда и социалната политика (МТСП), обхващат само около 1600 правоимащи със забавяне при преосвидетелстването, което се оказва само малка част от засегнатите. Останалите, които не са включени в първите списъци, са принудени да чакат последващи действия, като през това време отново са оставени без нужната им подкрепа. Не е за подценяване фактът, че списъците не са достъпни за засегнатите граждани и по тях не могат да бъдат направени предварителни справки. Това създава значителни затруднения за хората, които получават подкрепата си по пощите, тъй като те са принудени да се редят на сериозни опашки в периода на изплащане на средствата, за да извършат проверки дали са включени в списъците.

2. От първоначално обявените за включени около 1600 лица, възобновяване на полагащата им се подкрепа от НОИ на практика са получили 962 лица. Разликата между възобновените средства и предварителните данни повдига въпросите за причините, поради които са отпаднали над 600 лица и за начина на вземане на решения. Обезпокоителни са данните в жалбите на гражданите, че основен критерий за включването на гражданите в списъците е „подаването на заявление-декларация за преосвидетелстване не по-късно от три месеца преди изтичане на срока на експертните им решения, но в тримесечен срок от датата на заявлението ТЕЛК не се е произнесъл за вида и степента на увреждане/степента на трайно намалената работоспособност”.

3. Връзка с предходната група проблеми има и информацията, публикувана на официалните страници на НОИ и на МТСП, потвърдена и в жалбите на гражданите – за изискване хората с увреждания да са подали заявление-декларация за преосвидетелстване не по-късно от три месеца преди изтичане на срока на експертните им решения, дори в случаите на започнати и неприключени производства, преди влизане в сила на последните изменения на Закона за хората с увреждания и Закона за здравето.

Важно е да се подчертае, че съгласно § 5 от Преходните и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за хората с увреждания „започнатите и неприключени до влизането в сила на този закон производства по преосвидетелстване на лицата пред органите на медицинската експертиза, както и започнатите и неприключени производства до 4 месеца след влизането му в сила, се довършват при прилагане на чл. 101б от Закона за здравето, **независимо от срока на подаване на заявление-декларация от лицата или от упълномощени от тях лица, или от законните им представители**“. Още повече, че в действащата до 25.01.2023 г. уредба няма установен срок, в рамките на който заинтересованите граждани да следвало да подават заявлението-декларацията си за преосвидетелстване. Въвеждането със задна дата на допълнителни условия, които ограничават

възможностите на засегнатите да упражняват правата си, е незаконосъобразно и поставя граждани в изключително уязвимо положение в още по-кризисна ситуация.

Във връзка с изложеното и на основание чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за омбудсмана, се обръщам към Вас с препоръка за разглеждане на поставените проблеми и за предприемане на всички необходими действия за подходящото им разрешаване. Препоръчвам да бъде ускорено предоставянето на информация от Министерството на здравеопазването и да бъде възобновено предоставянето на полагащата се подкрепа на всички правоимащи, без повече забавяния и без въвеждане на допълнителни, ограничителни условия.

На основание чл. 28 от Закона за омбудсмана очаквам да ме информирате в срок за становището Ви и за взетите мерки.

С уважение,

ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ